

Sant Martí

Montclar

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Nucli de Montclar. Plaça de l'Església.
Emplaçament Nucli urbà

Coordenades:

Latitud: 42.01846
Longitud: 1.76539
UTM Est (X): 397781
UTM Nord (Y): 4652563

Classificació

Número de fitxa 08130 - 5
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Romànic Gòtic
Segle XII
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Observacions protecció: BCIL, acord Ple Consell Comarcal 13/10/2017
Número inventari IPAC 3381
Generalitat i altres inventaris
Accés Restringit
Ús actual: Religios
Titularitat Privada
Titular: Bisbat de Solsona. Palau Episcopal. 25280 SOLSONA
Autoria de la fitxa Maria del Agua Cortés Elía
Data de registre de la fitxa: dc., 02/03/2016 - 01:00

Descripció

L'església parroquial de Sant Martí de Montclar es troba al centre del nucli urbà, queda tancada en un clos que inclou el cementiri adossat a l'angle sud-oest i l'antiga rectoria a llevant. És un edifici d'una nau cobert amb teulada a doble vessant, amb absis semicircular a l'extrem de llevant que té decoració formada per una motllura simple sota la cornisa exterior i una finestra d'arc de doble esqueixada al centre. Al mur de migjorn s'obre la porta rectangular amb dos marcs motllurats, un frontó triangular amb una fornícula al timpà que no conserva imatge però que té un altaveu, una teulada a doble vessant protegeix el conjunt. La llinda horitzontal de la porta té la inscripció: ALABAT SIA LO SSM SACRAMENT 1678, junt a un calze amb custòdia i dues espalmatòries. Sobre la porta, en aquesta mateixa façana, hi ha les restes d'un rellotge de sol esgrafiats, del que es veu la part superior del quadre i el símbol marià a sobre; es conserva el gnòmon. Al costat de la porta hi ha afegit un porxo cobert amb teulada a un vessant que aprofita l'espai que proporciona la capella lateral que sobresurt de la nau, i que descansa en un pilar octogonal de pedra blanca i amb capitell toscà. A dins es conserva una estructura de fusta que possiblement subjectava una campana. A la banda de ponent hi ha un campanar de torre que va aprofitar una antiga espadanya adossada a la façana. El campanar de torre és de planta quadrada i cobert amb teulada a quatre vessants i una obertura d'arc a cada una de les cares excepte a la de ponent que té dues aprofitades de l'antiga espadanya i a sota dues més tapiades. Es conserva una campana petita a l'interior. El parament és de carreus de pedra de dimensions grans, quadrats i col·locats a trenca junt, amb el morter de calç ben visible entre les juntes. L'interior de l'església és d'una nau, amb dues capelles laterals, cobert amb volta apuntada i cor a l'extrem de ponent. El retaule major barroc de Sant Martí es conserva a la nau; a la capella lateral de l'esquerra es conserva el retaule de la Mare de Déu del Roser, barroc, i a la de la dreta el retaule de Sant Isidre, neoclàssic tardà. Es conserva també una pica baptismal, una pica de pedra rectangular, una pintura sobre llenç d'època barroca que representa la resurrecció de Crist amb la Síndone. Els murs de l'interior de l'església no tenen cap tractament, ja que els carreus són visibles. El clos que tanca l'església disposa d'un portal d'entrada que recolza per un costat en l'edifici de la rectoria i per l'altre en el mur que tanca el cementiri. És una porta coberta amb teuladeta a doble vessant, amb llinda horitzontal amb la inscripció MESTRE 1690 81 RAL HAEC EST DOM DEI ET PORTA COELI. Es conserva una policromia de triangles i semicercles sota el ràfec de la teulada. Forma part del conjunt el cementiri i la rectoria.

Història

L'església parroquial de Sant Martí de Montclar és un edifici d'origen romànic amb modificacions de diferents èpoques, com el transsepte que es va afegir al segle XVII formant dues capelles laterals, i la porta segons es veu gravat en la llinda. Els seus orígens els hem de lligar al naixement del castell de Montclar, documentat ja al s. XIII, ja que era segurament l'església del castell, tot i que no apareix esmentada en la documentació. Al segle X el lloc de Montclar apareix esmentat el 983 en l'acta de consagració del Monestir de Sant Llorenç prop Bagà; el 839 segurament ja era parroquial. El 1312 es confirma la seva categoria com a parròquia en la visita al deganat. Al segle XVII fou ampliada, fet que veiem a les llindes gravades de la porta d'accés; l'església fou molt modificada en aquell moment amb l'annexió d'un creuer i una nova porta d'entrada al mur de migjorn amb un entaulament fictici i coberta amb petit ràfec a dues aigües de teula àrab. S'aixecà també l'absis fins al nivell de la teulada i s'afegí un campanar de planta quadrada substituint el romànic d'espadanya. També en aquesta època es van fer les dues capelles laterals. A l'interior es conserven dos retaules barrocs del segle XVIII (Sant Martí i el Roser) i un neoclàssic del segle XIX (Sant Isidre). Al Museu Diocesà de Solsona es conserva un altre d'estil gòtic del segle XV. La rectoria que es troba al costat va ser bastida al segle XVIII. L'església fou restaurada pel Servei de Catalogació i Conservació de Monuments de la Diputació de Barcelona durant la dècada dels anys setanta del segle XX. L'església de Sant Martí depenia del Bisbat d'Urgell fins que es va crear el Bisbat de Solsona el 1593. Sant Quintí era la seva sufragània al segle XVIII.

Bibliografia

AA.DD. (1985) Catalunya Romànica. El Berguedà. Volum XII. Fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona. AA. DD. (1976) Els Castells Catalans. Barcelona: Rafael Dalmau Ed. Barcelona. Baraut, C. (1978) Les actes de consagració d'esglésies del Bisbat d'Urgell (segles IX-XII). A Urgellia, vol. I. La Seu d'Urgell. P. 56. Buron, Vicenç. (1977) Esglésies romàniques catalanes. Artestudi, col. Materials, 1 Ed. Dalmau Argemir, D. (2014) Campanars parroquials de torre de Catalunya. <http://campaners.com/php/textos.php?text=6673> Gavín, J.M. (1985) Inventari d'esglésies. Vol. 17, El Berguedà. Ed. Arxiu Gavín. Barcelona. P. 87. Vigué, Jordi; Bastardes, Albert. (1978) Monuments de la Catalunya romànica. I. El Berguedà. Artestudi, Barcelona.

